

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Yıl: 3, Sayı: 6, Mart 2016, s. 353-366

Aslı SAYLAN¹, Ebru ALTINTAŞ², Hasan KAYA³

ÖĞRETMEN ADAYLARININ FEN BİLİMLERİ DERSİNDE DRAMA YÖNTEMİNİN KULLANILMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Özet

Yapılandırmacı yaklaşım ile birlikte derslerin ezbercilikten uzak, eğlenceli, hayatın içinde ve kullanılabilir olmasına önem verilmektedir. Dolayısı ile geleceğin öğretmenlerinden olan fen bilgisi öğretmen adaylarının yeni eğitim yaklaşımları ve yöntemlerini yakından takip etmeleri gerekmektedir. Drama yöntemi de bunlardan biridir. Bu çalışmada 2011-2012 öğretim yılında, Türkiye'nin farklı bölgelerinde bulunan üç üniversitenin eğitim fakültelerinin fen bilgisi öğretmenliği anabilim dalı 4. sınıflarında öğrenim görmekte olan 60 öğretmen adayının (30 kız ve 30 erkek) fen bilimleri dersinin drama yöntemi ile işlenmesine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda katılımcılara araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan fen bilimleri dersinin drama yöntemi ile işlenmesine yönelik görüşme formu uygulanmıştır. Dolayısıyla çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgubilime başvurulmuştur. Mülakat yolu ile toplanan veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Elde edilen verilere bakıldığında öğretmen adaylarının, drama yönteminin etkili uygulandığı takdirde fen kavramlarını anlamayı kolaylaştırdığı, kalıcılığı artırdığı, iletişim becerilerini ve yaratıcılığı geliştirdiği görüşünde oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fen Eğitimi, Drama Yöntemi, Fen Bilgisi Öğretmen Adayları

VIEWS OF PRE-SERVICE TEACHERS ON THE USE OF DRAMA METHOD IN SCIENCE COURSE

Abstract

Due to the constructivist approach, courses that are away from rote, fun, about life and useable are considered important. Therefore, being the teachers of the future, pre-service science teachers need to follow new educational approaches and methods. Drama method is one of them. In this research, it was aimed to identify the views of 4th grade 60 pre-service teachers (30 females, 30 males) of three universities in different regions of Turkey towards instruction of science course via drama in 2011-2012 academic year. For this aim, interview form regarding instruction of science course via drama was developed by the researchers and conducted to participants. Hence, phenomenology was applied in the study. Data were analyzed using descriptive analysis. Looking at the data, it was determined that pre-service teachers had the view that if it is applied effectively, drama makes it easier to understand science concepts, and improves retention, communication skills and creativity.

Key Words: Science Education, Drama Method, Pre-service Science Teachers

1 Arş. Gör., Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Fen Bilgisi Eğitimi ABD, aslisaylan@erciyes.edu.tr

2 Öğrenci, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim ABD, 4050531009@erciyes.edu.tr

3 Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Fen Bilgisi Eğitimi ABD, hasankaya@erciyes.edu.tr

GİRİŞ

Her alanda hızlı bir değişimin ve gelişimin yaşandığı günümüzde bu değişim ve gelişimden en çok etkilenen alanların başında eğitim gelmektedir. Yapılandırmacı yaklaşımın eğitim hayatımıza girmesi ile birlikte diğer dersler gibi fen bilimleri dersinin de temel amacı öğrencilere mevcut bilgileri aktarmak olmaktan çıkmış, bilgiye kendi başlarına ulaşabilmeleri için onlara temel becerileri kazandırmak olmuştur. Bu nedenle okullar artık bilgi edinilen yerler olarak değil, bilgiye ulaşabilme, bilgiyi kullanabilme, neden-sonuç ilişkileri kurabilme, problem çözme ve eleştirel düşünme becerileri gibi pek çok becerinin kazandırıldığı, kişiyi meslek hayatının yanı sıra sosyal hayata da hazırlayan kurumlar olarak görülmektedir. Dolayısı ile mevcut programda derslerin ezbercilikten uzak, eğlenceli, hayatın içinde ve kullanılabilir olmasına önem verilmektedir (Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011). Öğrenci merkezli bir öğretimi benimsemekte olan yapılandırmacı yaklaşım öğrenci merkezli öğretim yöntemlerini önermektedir. Bu yöntemlerden bazıları; işbirliğine dayalı öğrenme, probleme dayalı öğrenme, rol oynama, gezi-gözlem ve tartışmadır. Yapılandırmacı eğitim ortamları bireylerin birbiri ile daha fazla etkileşimde bulunmalarına imkan sağlar. Fen bilgisi öğretmenleri derslerinde bu yöntem ve tekniklere başvurarak, öğrencilerine fen eğitiminin amaçları doğrultusundaki temel becerileri kazandırmaya, onları bilimsel okur-yazar bireyler olarak yetiştirmeye çalışırlar. Bu yöntem ve tekniklerden biri de drama yöntemidir. Drama yöntemi; doğaçlama, rol oynama gibi tiyatro veya drama tekniklerinden yararlanılarak bir grup çalışması içinde bireylerin bir yaşantıyı, olayı, fikri, soyut bir kavramı veya davranışı, eski bilişsel örüntülerin yeniden düzenlenmesi yoluyla “oyunsu” süreçlerde anlamlandırması, canlandırmasıdır (San, 2002).

Drama öğrencilerin empati kurma, problem çözme, yaratıcılığını geliştirme, farklı görüşler ortaya koyma, tartışma, karar verme gibi bilişsel becerilerinin (Bennett, 1982; Bertiz, 2011; Güven, 2012; Morris, 2001); duygularının farkına varma ve duygularını ifade edebilme, sosyal farkındalığı arttırma, arkadaşlık ilişkilerini geliştirme, kendine güven, dayanışma ve paylaşma duygusunun gelişimi, hoşgörülü olma gibi sosyal ve duygusal becerilerinin (Rances, 2005; Tanrıseven ve Aykaç, 2013); oyun kurma ve oynama, yaşadığı olayları vücut hareketleriyle anlatma, vücudunu koordineli bir şekilde amaca uygun olarak kullanma (Yazar, Çelik ve Kök, 2007) gibi psikomotor becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır. Ayrıca yapılan araştırmalar dramanın öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığını (Adıgüzel ve Timuçin, 2010; Aksoy ve Akkaya, 2012; Aykaç ve Adıgüzel, 2011; Kahyaoğlu, Yavuzer ve Aydede, 2010), kişisel ve mesleki gelişimlerine katkı sağladığını (Tanrıseven ve Aykaç, 2013) ortaya koymuştur.

Üç yılda bir yapılan PISA (The Programme for International Student Assessment) 2012 sonuçlarına göre Türkiye, en düşük ortalamalardan birine sahip olduğu fen eğitimi alanında OECD ülkeleri ortalamasının gerisinde kalmıştır (Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], 2014). Dolayısıyla fen eğitiminde öğrencilerimizin diğer ülkelerin öğrencileri ile bu alanda yarışabilmesine imkan sağlayabilecek yöntemlerin uygulanmasına ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. PISA'nın öğrencilerin akademik başarılarının yanı sıra eleştirel düşünme, analiz, sentez ve muhakeme yetenekleri gibi pek çok özelliklerini de ölçtüğü bilinmektedir. Yukarıda bahsi geçen araştırmaların bulguları dikkate alındığında, ilk ve ortaokullarda okutulmakta olan fen bilimleri dersinin öğretiminde drama yönteminin kullanılmasının öğrencilerin fen başarısını, bilişsel, sosyal, duygusal ve psikomotor becerilerini arttıracığı öngörülmektedir. Bu nedenle pek çok olumlu özelliği bulunan drama yönteminin, geleceğin uygulayıcıları olan fen bilgisi öğretmen adayları tarafından nasıl algılandığının

Öğretmen Adaylarının Fen Bilimleri Dersinde Drama Yönteminin Kullanılmasına Yönelik Görüşleri

belirlenmesi önem taşımaktadır. Ayrıca öğretmen adaylarının bu konuda olumlu bir görüşe sahip olmaları gelecekte öğrencilerinin öğrenmelerine drama yöntemiyle rehberlik edecek bilgi ve donanıma sahip olmaları açısından da son derece önemlidir. Buradan yola çıkılarak araştırma sorusu “Türkiye’nin farklı bölgelerindeki üniversitelerin (Gazi Üniversitesi, Kafkas Üniversitesi ve Trakya Üniversitesi) Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Fen Bilgisi Öğretmenliği programının 4. sınıflarında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının fen bilimleri dersinin drama yöntemi ile işlenmesine yönelik görüşleri nelerdir?” olarak belirlenmiştir.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu çalışmada, fen bilgisi öğretmen adaylarının fen bilimleri dersinin drama yöntemi ile işlenmesine yönelik görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaca uygun olarak nitel araştırma desenlerinden olgubilime başvurulmuştur. Bu desen, farkında olduğumuz, bize tümüyle yabancı olmayan fakat anlamını tam olarak kavrayamadığımız, hakkında derinlemesine bir bilgiye sahip olmadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için uygun bir araştırma zemini oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Örneklem

Çalışmanın evreni, Trakya Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü 4. sınıflarında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarıdır. Bu üç üniversite ülkenin en doğu, en batı ve orta noktasında bulunmaları sebebiyle ve araştırmacılar açısından ulaşılabilirliği göz önünde bulundurularak seçilmiştir. Çalışmanın buna uygun olarak seçilen örnekleme ise 2011-2012 öğretim yılında bu üç üniversitenin Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü 4. sınıfta öğrenim görmekte olan 60 öğretmen adaydır (30 kız ve 30 erkek). Her üniversiteden 10 kız ve 10 erkek öğretmen adayı, yapılan gönüllülük esası dikkate alınarak, rastgele seçilmiştir.

Çalışmada örneklem olarak 4. sınıfların seçilmesinin nedeni, drama yöntemini daha önceden “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi kapsamında görmüş olmaları ve buna ek olarak “Fen Eğitiminde Yaratıcı Drama” adlı seçmeli dersi de almış olmalarıdır.

Veri Toplama Aracı

Nitel araştırmalar algıların ve olayların doğal ortamda, gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırmalardır. Nitel araştırmalar içerisinde kullanılan yöntemler, araştırılan konuyu katılımcı bireylerin bakış açılarından görebilmeyi ve bu bakış açılarını oluşturan sosyal yapıyı ve süreçleri ortaya koyabilmeyi sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu araştırmada veri toplama aracı olarak görüşme formu, veri toplama tekniği olarak ise mülakat kullanılmıştır. Çepni’ye (2007) göre mülakatlarda temel amaç; sözlü iletişim kurulan katılımcıların konu hakkındaki duygu, düşünce ve inançlarının belirlenmesidir. Yarı yapılandırılmış mülakatlar özel bir konuda derinlemesine bilgi almayı, cevapların eksik veya açık olmadığı durumlarda tekrar soru sorarak durumu açıklayıcı hale getirip cevapları tamamlama fırsatı sunmayı sağlar.

Yapılan çalışmada öğretmen adaylarının fen bilimleri dersinin drama yöntemi ile işlenmesine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla, araştırmacılar tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerdeki hususlar dikkate alınarak hazırlanan görüşme formundaki açık uçlu beş soru için konu ile ilgili 1 drama

lideri, 2 fen eğitimi ve 1 dil alan uzmanı ile 10 öğretmen adayından görüş alınarak soruların kapsamı oluşturulmuştur. Görüşme formunda yer alan sorular, öğretmen adaylarına mülakat yolu ile yöneltilerek, katılımcıların görüşleri alınmıştır. Yarı yapılandırılmış mülakatlarda öğretmen adaylarının isimleri gizli tutulmuştur. Görüşme formu hazırlanırken sırası ile aşağıdaki aşamalar izlenmiştir:

i. Genel ve Özel Amaçlı Sorulara Karar Vermek: Öğretmen adaylarının fen ve teknoloji dersinin drama yöntemiyle işlenmesine yönelik görüşlerinin alınması amacı ile uygulanacak olan görüşme formu, ilk durumda amaca uygun olarak seçilen açık uçlu 7 sorudan oluşmaktadır.

ii. Görüşme Sorularını Tasarlama: Uygun görüşme sorularını tasarlarken üç ana kritere göre (ilgili olma, uygun katılımcıların seçimi ve cevaplama kolaylığı) 7 aday soru içinden 5 soru seçilmiştir, kriterlere uymayan iki soru formdan çıkarılmıştır. Görüşlerin doğru şekilde ortaya konulabilmesi için soruların açık ve anlaşılır olmasına dikkat edilmiştir.

iii. Soruların Sıralanması: Amaca uygun olarak hazırlanan sorular genelden özele doğru olacak şekilde sıralanmıştır.

iv. Görüşme Formu için Pilot Test Uygulamak: Görüşme sorularının amaca uygun olup olmadığının belirlenmesi, soruların katılımcılar tarafından yanlış anlamalara sebebiyet verip vermediğinin saptanması ile açık ve anlaşılır olup olmadığının belirlenmesi için görüşme formu esas uygulama öncesinde 10 öğretmen adayına uygulanarak pilot uygulamaya tabi tutulmuştur. Gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra forma son hali verilmiştir (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010, s. 165).

Bu aşamalar sonucu oluşturulan görüşme formunun son halinde aşağıdaki sorular bulunmaktadır:

1. Drama yöntemi nedir?
2. Drama yöntemi fen ve teknoloji konularının öğretiminde kullanılmalı mıdır? Neden?
3. Drama yöntemini uygulamada kendinizi ne derece yeterli görüyorsunuz?
4. Drama yöntemini uygularken ne gibi güçlüklerle karşılaşabilirsiniz? Bu güçlükleri nasıl aşarsınız?
5. Göreve başladığınızda drama yöntemini, fen bilimleri dersinizde uygulamayı düşünüyor musunuz? Bu yöntemi, hangi konulara uygulamayı tercih edersiniz?

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri 2011-2012 öğretim yılının bahar döneminde toplanmıştır. Öğretmen adayları drama yöntemini hem “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinde, hem de seçmeli ders olarak almış oldukları “Fen Eğitiminde Yaratıcı Drama” dersinde öğrenmişlerdir. Veriler bu seçmeli dersi alan 4. sınıf 60 fen bilgisi öğretmen adayına görüşme formu uygulanarak elde edilmiştir. Verilerin toplanması bir ay sürmüştür.

Verilerin Analizi

Çalışmanın verileri, nitel araştırmalar için kullanılan betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Betimsel analizde temel amaç elde edilmiş olan bulguların okuyucuya düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde, doğrudan alıntılara yer verilerek sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek,

Öğretmen Adaylarının Fen Bilimleri Dersinde Drama Yönteminin Kullanılmasına Yönelik Görüşleri

2008). Katılımcıların verdiği ortak cevaplar gruplandırılmış ve öğrenim görülen üniversitelere göre frekans değerleri belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının sorulara vermiş oldukları ortak cevapların tüm verilen cevaplar içindeki yüzdeleri de hesaplanmış ve sunulmuştur.

BULGULAR

Katılımcılara açık uçlu 5 sorudan oluşan görüşme formu uygulanmış, verilen cevaplar nitel verilerin analizinde kullanılan betimsel analiz yöntemlerine göre analiz edilmiştir. Mülakatlardan elde edilen bulgular Tablo 1’de özetlenmiştir.

Görüşme formunun ilk sorusuna ilişkin olarak, araştırmaya katılan tüm öğretmen adaylarının %15’i dramayı “doğaçlama ağırlıklı ve tiyatroya benzeyen, oyun ve eğlencenin bir arada olduğu yöntem” olarak tanımlamıştır. Araştırmaya Gazi, Kafkas ve Trakya Üniversitelerinden katılan tüm öğretmen adaylarının %30’u dramayı “bir kavramı, davranışı veya olayı tiyatro teknikleri yardımıyla oyun geliştirerek canlandırmaktır” olarak tanımlamıştır. Araştırmaya katılan Gazi Üniversitesi’ndeki öğretmen adaylarının %10’u, Kafkas Üniversitesi’ndeki öğretmen adaylarının %8’i, Trakya Üniversitesi’ndeki öğretmen adaylarının %15’i, tüm öğretmen adaylarının ise %55’i dramayı “öğrenci merkezli, yaratıcılığı artıran ve öğrencinin kendini gösterme fırsatı bulduğu, yaparak-yaşayarak öğrenmeyi sağlayan yöntem” olarak tanımlamıştır. Katılımcıların tanımlarında kullandıkları “doğaçlama, yaparak-yaşayarak öğrenme, oyunsu süreçler, aktif katılım; soyut konuları somutlaştıran, canlandırma yapılan ve yapılandırmacı yaklaşıma uyum gösteren bir yöntem” gibi ifadeler üç üniversite öğrencileri için de ortak kavramlar olarak tespit edilmiştir. Örneğin, Trakya Üniversitesi’nden Ö2 kodlu öğretmen adayı dramayı “*bence drama yöntemi, öğrencilerin eğlenerek öğrenmesi sağlayan, doğaçlama ağırlıklı, öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrenmelerini sağlayan çok yararlı bir yöntemdir.*” şeklinde tanımlamıştır.

Görüşme formunun ikinci sorusuna araştırmaya katılan Gazi, Kafkas ve Trakya Üniversitelerindeki öğretmen adaylarının sırasıyla %12, %14 ve %16’sı, tüm öğretmen adaylarının %70’i “Kullanılmalıdır. Çünkü, drama yöntemi aktif, öğrenmeyi kolaylaştırır, soyut kavramların somutlaştırılmasını sağlar, verimli ve etkin bir öğrenme sağlar, görsel ve bedensel zekayı geliştirir, dersi eğlenceli hale getirir, empati duygusu geliştirir, oyunlarla fen ve teknoloji dersini sevdirir ve iletişim becerisi kazandırır.” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Buna karşın, araştırmaya katılan tüm öğretmen adaylarından %20’sinin görüşü “Kullanılmamalıdır. Çünkü drama yönteminin ön hazırlıklarının çok fazladır, her konu için uygulanamaz, ek maliyet getirir, fen dersi drama yöntemine uygun değildir, çok gürültü olur, utangaç öğrencilere uygun değildir, ayrıca çok fazla zaman alır.” şeklindedir. Öğretmen adaylarının %10’u ise drama yönteminin fen bilimleri dersinde kullanılması konusunda kararsız kaldıklarını ifade etmişlerdir. Örneğin Kafkas Üniversitesi’nden Ö5 kodlu öğretmen adayı, “*Evet bence kesinlikle kullanılmalı. Çünkü fen dersi çok zor ve soyut kavramlar içeren bir ders. Fen derslerinde drama yöntemini kullanırsak soyut kavramları somutlaştırabiliriz. Ayrıca daha kolay ve kalıcı öğrenmeler gerçekleşebilir*” demiştir.

Görüşme formunun üçüncü sorusuna ilişkin verilere bakıldığında, araştırmaya katılan Gazi Üniversitesi’ndeki öğretmen adaylarının %10’u, Kafkas Üniversitesi’ndeki öğretmen adaylarının %7’si, Trakya Üniversitesi’ndeki öğretmen adaylarının %10’u ve tüm öğretmen adaylarının %45’i drama yöntemini uygulamada kendilerini yeterli gördüklerini belirtmişlerdir. Toplam 60 öğretmen adayının %35’i bu konuda kendilerini kısmen yeterli gördüklerini ifade ederken, öğretmen adayının %20’si ise kendilerini yeterli görmediklerini beyan etmişlerdir.

Öğretmen adayları genel olarak drama yöntemini fen ve teknoloji derslerinde uygulayabileceklerini, ancak yöntemin her konuya uygun olmadığını dile getirmişlerdir. Ayrıca öğretmen adayları karşılaşılabilecekleri güçlükler olarak aldıkları drama eğitiminin bu yöntemi uygulamak için oldukça yetersiz kaldığından, ders saatlerinin artırılması gerektiğinden ve drama oturumunu tek başlarına yönetmelerinin zorluğundan bahsetmişlerdir. Örneğin, Gazi Üniversitesi'nden Ö13 kodlu öğretmen adayı görüşlerini *“Aslında bu tarz yöntemlerde kendimi yetenekli ve yeterli görüyorum. Ancak hiç tek başıma drama uygulaması yapmadım. Bu yüzden de çekincelerim var. Sınıf ortamında tek başımayken uygulayabilir miyim? Tereddütlüyüm.”* şeklinde ifade etmiştir.

Görüşme formunun dördüncü sorusuna Gazi Üniversitesi'ndeki öğretmen adaylarının %11'i, Kafkas Üniversitesi'ndeki öğretmen adaylarının %14'ü, Trakya Üniversitesi'ndeki öğretmen adaylarının %8'i, tüm öğretmen adaylarının ise %55'i *“En büyük problem gürültüdür. Bütün öğrenciler ilgi göstermeyebilir veya sadece eğlence olarak görüp ciddiye almayabilirler. Bu sorunları gidermek için kuralları bütün öğrencilerle birlikte belirlerim ve öğrencileri önceden bilgilendiririm.”* cevabını verirken, araştırmada yer alan tüm öğretmen adaylarının %25'i ise *“Drama yöntemi uygulanırken karakteri daha baskın olan öğrenciler ön plana çıkabilir. Bu sorunu gidermek için çekingen olan öğrencileri cesaretlendiririm ve bütün öğrencilere eşit fırsat veririm. Sınıf kalabalık olursa sınıf içi iletişim zayıflayabilir ve tüm öğrencilerin öğrenmeleri kontrol edilemeyebilir. Bu durumda, sınıfı gruplara bölerek öğrenci sayısını azaltırım.”* şeklinde cevap vermişlerdir. Aynı araştırma sorusuna tüm öğretmen adaylarının %10'u *“Öğrenciler okulda okul kıyafeti giymektedirler, oysaki bu yöntemde rahat kıyafetler giyilmelidir. Sınıf ortamları bu yöntem için uygun olmayabilir. Öğrencilerin serbest kıyafet giymesine izin verilmeli ve sınıf ortamı drama yöntemiyle ders için uygun hale getirilmeli.”* şeklinde cevap vermişlerdir. Örneğin, Kafkas Üniversitesi'nden Ö15 kodlu öğretmen adayı düşüncesini *“Çok kullanışlı bir yöntem olmasına rağmen, çağdaş olan her yöntemde olduğu gibi drama yönteminde de gürültü ve kalabalık sınıflar otorite problemine yol açabilir. Bunu gidermek içinse bence en iyi yol çocuklara bu yöntem önceden tanıtılmalı ve sınıflar gruplara ayrılarak bu yöntem uygulanmalı”* şeklinde ifade etmiştir.

Görüşme formunun son sorusuna ilişkin cevaplar incelendiğinde, araştırmaya katılan Gazi Üniversitesi'ndeki öğretmen adaylarının %13'ü, Kafkas Üniversitesi'ndeki öğretmen adaylarının %14'ü, Trakya Üniversitesi'ndeki öğretmen adaylarının %15'i ve tüm katılımcıların %70'i meslek hayatlarına başladıklarında derslerinde drama yöntemini kullanmayı düşünürken; tüm öğretmen adaylarının %30'u ise derslerinde bu yöntemi kullanmayı düşünmedikleri görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yanıtları incelendiğinde, en yaygın yanıtların drama yönteminin özellikle biyoloji konularına uygun olduğu, biyolojinin hemen her konusunda rahatlıkla uygulanabileceği, soyut birçok konuyu somutlaştırmada bu yöntemin oldukça yararlı olabileceği yönünde olduğu görülmektedir. Örneğin, Trakya Üniversitesi'nden Ö16 kodlu katılımcı, *“Ben kesinlikle göreve başladığımda bu yöntemden yararlanırım. Dersler çok eğlenceli geçecektir eminim. Biyoloji konuları drama yöntemine daha uygun diye düşünüyorum. Örneğin kan dolaşımını öğrenciler her bir organı ve damarları temsilen bir doğaçlama yapabilirler”* şeklinde düşünmektedir.

Tablo 12. Öğretmen Adaylarının Görüşme Formundaki Sorulara Verdikleri Cevaplar

Soru	Verilen cevaplar	G. Ü.	K. Ü.	T. Ü.	Tüm gruplar içindeki yüzde
		f	f	f	%
1	Öğrenci merkezli, yaratıcılığı artıran, öğrencinin kendini gösterme fırsatı bulduğu, yaparak-yaşayarak öğrenmeyi sağlayan yöntem	10	8	15	55
	Doğaçlama ağırlıklı ve tiyatroya benzeyen, oyun ve eğlencenin bir arada olduğu yöntem	4	2	3	15
	Bir kavramı, davranışı veya olayı tiyatro teknikleri yardımıyla oyun geliştirerek canlandırmaktır.	4	4	10	30
2	Kullanılmalıdır. Aktif, öğrenmeyi kolaylaştırır, soyut kavramları somutlaştırır, verimli ve etkin bir öğrenme, görsel ve bedensel zeka, eğlenceli ders, empati ve iletişim becerisi	12	14	16	70
	Kullanılmamalıdır. Ön hazırlıkları fazladır, ek maliyet, fen dersine uygun değil, gürültü, utangaç öğrencilere göre değil, fazla zaman alır.	5	4	3	20
	Kararsızım. Her konuda kullanılamaz, öğretim sürecinin her aşamasında aynı yöntemi kullanmak sağlıklı değildir, öğretmenin bu konuda uzmanlaşmasını gerektirir ancak doğru uygulanırsa hedeflere ulaşmada faydalı olur.	3	2	1	10
3	Oldukça yeterli görüyorum, fen ve teknoloji dersinde bir drama oturumunu rahatlıkla yönetebilirim ve değerlendirmeleri yapabilirim.	10	7	10	45
	Kısmen yeterli görüyorum. Yeterlik düzeyim uyguladığım konuya ve sınıfa göre değişir. İlk birkaç uygulamada yanımda bir uzman olursa sonraki uygulamalarda tek başıma yeterli olabilirim.	5	10	6	35
	Yeterli görmüyorum. Aldığımız ders saati ve içeriği yeterli değil. Tek başımıza uygulama ve yeterince etkinlik yapmadığımız için deneyimsiz kaldık.	5	3	4	20
	En büyük problem gürültüdür. Bütün öğrenciler ilgi göstermeyebilir veya sadece eğlence olarak görüp ciddiye almayabilirler. Bu sorunları gidermek için bütün öğrencilerle birlikte kuralları belirlerim ve öğrencileri	11	14	8	55

4	önceden bilgilendiririm.				
	Drama yöntemi uygulanırken karakteri daha baskın olan öğrenciler ön plana çıkar. Bu sorunu gidermek için çekingен olan öğrencileri cesaretlendirir, tüm öğrencilere eşit fırsat veririm. Sınıf kalabalıkta, sınıf içi iletişim zayıflayabilir ve tüm öğrencilerin öğrenmeleri kontrol edilemeyebilir. Bu durumda, sınıf gruplara bölerek kişi sayısını azaltırım.	5	7	3	25
	Öğrenciler okulda okul kıyafeti giymektedirler, oysaki bu yöntemde rahat kıyafetler giyilmelidir. Sınıf ortamları bu yöntem için uygun olmayabilir. Öğrencilerin serbest kıyafet giymesine izin verilmeli ve sınıf ortamı drama yöntemiyle ders için uygun hale getirilmeli.	1	0	5	10
	Sakatlanmalar olabilir, konular yetişmeyebilir, öğretmenin sınıfta otorite sağlaması zor olabilir, bu yöntem öğretmene çok iş yükü getirir.	2	2	2	10
5	Kullanırım. Örneğin, hücre ve organelleri, vücudumuzdaki sistemler, çevre ve insan, atom, maddenin tanecikli yapısı, element ve bileşikler, kimyasal tepkimeler, ısı ve sıcaklık, yaşamımızda elektrik, maddenin halleri, kuvvet ve hareket, Güneş sistemi	13	14	15	70
	Hayır, göreve başladığımda drama yöntemini kullanarak fen dersi yapmayı düşünmüyorum.	5	8	5	30

G.Ü.: Gazi Üniversitesi, K.Ü.: Kafkas Üniversitesi, T.Ü.: Trakya Üniversitesi

TARTIŞMA VE SONUÇ

Fen bilimleri dersinin drama yöntemiyle işlenmesine yönelik öğretmen adaylarının yarısından fazlası drama yönteminin öğrenci merkezli, yaratıcılığı arttıran, öğrencinin kendini gösterme fırsatı bulabildiği, yaparak-yaşayarak öğrenmeyi sağlayan bir yöntem olduğunu belirtmişlerdir. Bu bulguyu destekleyecek şekilde Chapman (2000), Bertiz (2005) ve Durdukoca (2015) tarafından yapılan çalışmalarda da öğretmen adayları drama yönteminin yaparak-yaşayarak öğrenmeye imkân sağladığını ve öğrenmelerin kalıcı olmasını sağladığını belirtmişlerdir. Gerçekten de yapılan araştırmalar bilgileri hatırlama ve bilgilerin zihindeki kalıcılığının sözel ağırlıklı öğretimde %10, görsel ağırlıklı öğretimde %30, yaparak-yaşayarak öğretim sürecine katılmada ise %90'lara ulaştığını göstermektedir (Demirel, 2005; Akt. Adıgüzel, 2010). Sonuç olarak araştırmaya katılan fen bilgisi öğretmen adaylarının verdikleri cevaplardan hareketle drama kavramı hakkında genel olarak bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Alan yazındaki bazı çalışmalar da bu bulguyu desteklemektedir (örn. Güven, 2012).

Çalışmada, öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu drama yönteminin fen derslerinde kullanılması gerektiğini; çünkü bu yöntemin aktif, öğrenmeyi kolaylaştıran, soyut kavramların somutlaştırılmasını sağlayan, verimli ve etkin öğrenmeyi sağlayan, görsel ve bedensel zekayı geliştiren, dersi eğlenceli hale getiren, empati duygusu geliştiren, oyunlarla fen ve teknoloji dersini sevdiren ve iletişim becerisi kazandıran bir yöntem olduğunu ifade etmişlerdir. Aynı şekilde Ormancı ve Şaşmaz Ören'in (2010) sınıf öğretmeni adayları ile gerçekleştirdikleri mülakatlarda, öğretmen adayları üniversitede aldıkları drama dersinin meslek hayatlarına katkıda bulunacağını, dramanın eğlenceli ve ilköğretimde kullanılabilir bir ders olduğunu, bu dersin öğrencilerin empati kurma, yapıcı ve eleştirel düşünme, özgüven kazanma, sosyalleşme, iletişim kurma gibi kazanımları gerçekleştirebilmelerine katkı sağlayacağını düşündüklerini belirtmişlerdir. Buna ek olarak, Başçı ve Gündoğdu'nun (2011) çalışmasında, öğretmen adayları drama dersinin etkili kullanıldığında kalıcı öğrenmeyi sağladığını, kendine güveni, hayal gücünü ve keşfetme yeteneğini geliştirdiğini, eğlenerek öğrenmeyi sağladığını, iletişim becerilerini artırdığını ifade etmişlerdir. Müller'in (1997), dramanın bir süreç olarak kullanıldığında öğrenmeyi ve keşfetme yeteneğini geliştirdiğini belirtmesi ve Üstündağ'ın (1994) "drama, hayal kurmaya olanaklar tanıdığından bireyi soyut olayları daha somut olarak görmeleri için yönlendirir" şeklindeki ifadesi de öğretmen adaylarının bu konudaki görüşlerini destekler niteliktedir. Ayrıca çalışmanın bulguları alan yazındaki Yılmaz (2013) ile Oğuz ve Beldağ'ın (2015) çalışmalarının sonuçları ile de paralellik göstermekte olup, yaratıcı drama yönteminin hedefleri ile öğretmen adaylarının drama yönteminin öğrencilere sağlayacağı avantajlara ilişkin görüşleri örtüşmektedir.

Bu çalışmada, drama yönteminin uygulanması sırasında karşılaşılabilecek güçlükler konusunda, öğretmen adaylarının yarısından fazlası en büyük problemin gürültü olduğunu belirtmiştir. Ayrıca tüm öğrencilerin ilgi göstermemesi veya sadece eğlence olarak görüp ciddiye almaması diğer muhtemel güçlükler olarak belirlenmiştir. Bu sorunların giderilmesi için, kuralların tüm öğrencilerle birlikte belirlenmesi ve öğrencilerin önceden bilgilendirilmesi düşünülmüştür. Katılımcıların %25'i drama uygulaması sırasında karakteri baskın öğrencilerin ön plana çıkması, çekingen öğrencilerin ise geri planda kalmasının problem oluşturabileceğini belirtmiştir. Öğretmen adaylarına göre bu sorunun giderilmesi için çekingen öğrenciler cesaretlendirilmeli ve tüm öğrencilere eşit fırsat verilerek motivasyonları artırılmalıdır. Ayrıca katılımcılar kalabalık sınıflarda sınıf içi iletişimin zayıflayabileceğini ve öğrencilerin öğrenmelerinin kontrol edilmesinin zorlaşacağını öngörmüş, böyle durumlarda sınıfın gruplara bölünerek, grup sayısının azaltılabileceğini vurgulamışlardır. Benzer şekilde, Ritch (1983) ve Stewig'in (1984) yürüttükleri çalışmaların bulguları öğretmenlerin de drama kullanımında amaca ulaşamama nedenlerinin öğrenci sayısı, ortamın elverişli olmaması ve araç-gereç eksikliği olduğunu ortaya koymuştur. Ormancı ve Şaşmaz Ören'in (2010) araştırmasında sınıf öğretmeni adayları, dramanın uygulandığı sınıflardaki sorunları; "öğretmenin dramayı bilmemesinden kaynaklanan isteksizlik veya çekingenlik, araç-gereç ve materyallerin yetersiz olması, disiplin ve sınıf yönetiminde problem yaşanması, sınıfın fiziksel ortamının uygun olmaması ve sınıf mevcutlarının kalabalık olması" olarak ifade etmişlerdir. Başçı ve Gündoğdu'nun (2011) öğretmen adayları ile yaptıkları mülakatlarda, "drama yönteminin süreç içerisinde kullanımında, öğretmen, ders araç-gereç ve materyalleri ile öğrenme ortamından kaynaklanan sorunlar olduğu" ifade edilmiştir. Ayrıca, öğretmen adaylarının drama kullanımında amaca ulaşamama nedenleri öğrenci sayısı, ortamın elverişsiz olması ve araç-gereç eksikliği olarak belirlenmiştir. Karadağ (2005), dramanın küçük gruplarda uygulanması

gerektiğini, bazı öğrencilerin karakterleri ve olayları anlamakta güçlük çekebileceğini, öğrencilerin rolleri aşabileceğini ve sınıf atmosferinin bozulabileceğini, çekingen ve konuşma problemi olan öğrenciler için uygun bir yöntem olmayabileceğini belirtmiştir. Okvuran (2003) drama öğretmenin yeterlilikleri üzerine yaptığı çalışmada, drama için gerekli yeterlilik/becerilerin kazanılabilmesi için, drama bilinci ve bilgisinin gerekli olduğunu belirtmektedir. Son olarak çalışmaya katılan fen bilgisi öğretmen adaylarının %20'si dramanın çok fazla zaman aldığını ifade etmiştir. Buna paralel olarak, Yılmaz'ın (2013) çalışmasında da katılımcıların %15'i dramanın fazla zaman alan bir yöntem olduğunu ifade etmiştir. Dolayısı ile bu çalışmadaki öğretmen adaylarının görüşleri ile alan yazındaki çalışmaların bulguları örtüşmektedir.

Bu çalışmada, drama yönteminin uygulanması ile ilgili olarak, öğretmen adaylarının büyük bir kısmı kendilerini yeterli ve kısmen yeterli görmektedirler. Genel olarak drama yöntemini fen bilimleri derslerinde uygulayabileceklerini, ancak yöntemin fen bilimleri dersindeki her konuya uygun olmadığını; aldıkları drama eğitiminin de bu yöntemi uygulamak için oldukça yetersiz kaldığını, ders saatlerinin artırılması gerektiğini ve tek başlarına drama oturumu yönetmeleri gerektiğini bildirmişlerdir. Güven (2012) tarafından yapılan çalışmada, drama yönteminin etkin ve verimli bir şekilde kullanılabilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğretmenlere hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi ve Eğitim Fakültelerinde drama derslerinin öğrencilerin de katılımının sağlanarak daha etkin bir şekilde işlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Benzer şekilde Duban ve Düzgün'ün (2013) çalışmasında da öğretmenlerin bir kısmı dramanın her konuya uyarlanmasının güç olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının görüşleri, alan yazındaki benzer çalışmaların bulguları ile paralellik göstermektedir.

Öğretmen adaylarının çoğu, göreve başladıklarında derslerinde drama yöntemini kullanmak istediklerini, hücre ve organelleri, vücudumuzdaki sistemler, çevre ve insan, atom, maddenin tanecikli yapısı, element ve bileşikler, kimyasal tepkimeler, ısı ve sıcaklık, yaşamımızda elektrik, maddenin halleri, kuvvet ve hareket, Güneş sistemi gibi konularda bu yönteme başvurabileceklerini ifade etmişlerdir. Üstündağ'ın (1998) çalışmasında da drama yöntemi ile ders işlenen deney grubundaki öğretmen adayları drama yönteminin sınıfta yaparak ve yaşayarak öğrenmeyi sağladığını, atanacakları okullarda bu yöntemi çeşitli derslerde kullanmak istediklerini ifade etmişlerdir. Çam, Özkan ve Avinç (2009) yaptıkları çalışmada, drama yönteminin “Kan, Kanın Yapısı ve Kan Grupları” konusunda etkili olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca Kahyaoğlu, Yavuzer ve Aydede (2010), ilköğretim 5. sınıf fen bilgisi dersinin “Isı ve Isının Maddedeki Yolculuğu” ünitesinin drama yöntemi ile öğretiminin geleneksel öğretim yöntemine göre öğrenci başarısı üzerinde daha olumlu bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Sağırılı'nın (2001) çalışmasında, “Elektrik” konusunun drama yöntemiyle öğretilmesi ile birlikte, öğrencilerin fen dersine karşı daha fazla olumlu tutum kazandıkları, derse daha fazla katıldıkları ve yaşayarak, anlayarak ve zevk alarak öğrendikleri sonucuna varılmıştır. Dolayısı ile bu çalışmanın bulgularının yapılan benzer çalışmaların sonuçları ile uyum içinde olduğu görülmektedir.

ÖNERİLER

Bu çalışmada elde edilen bulgular ve ilgili alan yazın birlikte değerlendirildiğinde, yaratıcı dramının sosyal, kültürel ve kişilik gelişimi açısından oldukça önemli bir işlev gördüğü anlaşılmaktadır. Ayrıca çalışmanın bulguları öğretmen adaylarının dramayı derslerinde etkili bir

şekilde uygulayabilme konusunda bir takım önyargılarının olduğunu ortaya koymuştur. Buradan yola çıkılarak fen bilgisi öğretmen adaylarının üniversitede almakta oldukları drama konulu derslerde çalışmaya elverişli fiziki ortamlar, araç-gereç ve materyaller sağlanmalıdır. Böylece öğretmen adaylarının bu konudaki öz yeterlik inançları ve güdülenmeleri artacaktır. Ayrıca çalışmanın bir diğer bulgusu olarak fen bilgisi öğretmen adaylarının bir kısmı drama yönteminin her konuya uyarlanamayacağını düşünmektedir. Üniversitede almış oldukları drama ile ilgili derslerde fen bilimleri dersinin bütün konularında drama uygulamaları yapma fırsatı sunulması onların bu önyargılarını giderebilir. Bu uygulamalarda bu konulardaki araştırmalar arttırılmalıdır. Başka bir öneri olarak, bundan sonraki araştırmalarda öğretmen adaylarının fen bilimleri dersinin drama yöntemiyle işlenmesine yönelik görüşleri farklı ölçme araçları kullanılarak incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Ö. (2010). *Eğitimde yaratıcı drama*. Ankara: Naturel Yayıncılık.
- Adıgüzel, H. Ö. & Timuçin, E. (2010). The effect of creative drama on student achievement in the instruction of some development and learning theories. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 9, 1741-1746.
- Aksoy, B. & Akkaya, M. (2012, Ekim,). *Sosyal bilgilerde göç konusunun drama yöntemiyle öğretiminin akademik başarıya etkisi*. Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Eğitim Bilimleri Araştırmaları Sempozyumu, Sinop, Türkiye.
- Altıntaş, E. & Kaya, H. (2012). Fen bilgisi öğretmen adaylarının drama yöntemiyle fen ve teknoloji dersinin işlenmesine yönelik öz-yeterlik ve tutumları. *Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 28(4), 287-295.
- Andersen, C. (2004). Learning in “as-if” worlds: Cognition in drama in education. *Theory Into Practice*, 43(4), 281-286.
- Aykaç, M. & Adıgüzel, Ö. (2011). Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(1), 297-314.
- Başçı, Z. & Gündoğdu, K. (2011). Öğretmen adaylarının drama dersine ilişkin tutumları ve görüşleri: Atatürk Üniversitesi örneği. *İlköğretim Online*, 10(2), 454-467.
- Bennett, O. G. (1982). *An investigation into the effects of a creative experience in drama upon the creativity, self-concept and achievement of fifth and sixth grade students*. Unpublished doctoral dissertation, Georgia State University, Atlanta, Georgia.
- Bertiz, H. (2005). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının yaratıcı dramaya yönelik tutumları ve öyküleme çalışmalarına ilişkin görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Bertiz, H. (2011). İlköğretim okullarında yaratıcı drama yönteminin kullanılması ve yaygınlaşması sürecinde karşılaşılan engeller ve sorunların müfettişlerin görüşleri ile belirlenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(40), 34-56.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, E. A., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (7. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

- Chapman, O. L. (2000). Learning science involves language, experience, and modeling. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 21(1), 97-108.
- Çam, F., Özkan, E. & Avinç, İ. (2009). Fen ve teknoloji dersinde drama yönteminin akademik başarı ve derse karşı ilgi açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesi: Köy ve merkez okulları örneği. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 459-483.
- Çelen, F. K., Çelik, A. & Seferoğlu, S. S. (2011). *Türk Eğitim Sistemi ve PISA Sonuçları*. Akademik Bilişim, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Çepni, S. (2007). *Arastırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Duban, N. Y. & Düzgün, M. E. (2013). Views of teachers on the use of drama method in science and technology courses. *Online Submission*, 4(2), 46-55.
- Durdukoca, Ş. F. (2015). Examination of preschool teacher candidates' views on drama as a course and a teaching method. *Journal of Education Faculty*, 17(1), 153-174.
- Güven, A. Z. (2012). İlköğretim 4. ve 5. sınıf Türkçe derslerinde drama yönteminin kullanımı üzerine nitel bir çalışma. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 1(2), 52-66.
- Kahyaoglu, H., Yavuzer, Y. & Aydede, M. N. (2010). Fen bilgisi dersinin öğretiminde yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(3), 741-758.
- Karadağ, E. (2005). *Eğitim yönetimi ve öğretim yöntemleri ilişkisi kapsamında drama yönteminin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Morris, R. V. (2001). Drama and authentic assessment in a social studies classroom. *Social Studies*, 92(1), 41-45.
- Müller, R. (1997). *The New South Africa: A rebirth for drama education*. Researching Drama and Theatre in Education Conference, University of Exeter.
- Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD]. (2014). *PISA 2012 Results: What students know and can do - Student performance in mathematics, reading and science (Volume I, Revised edition, February, 2014)*, PISA, OECD Publishing. Retrieved February 28, 2016, from <http://www.oecd.org/pisa/keyfindings/pisa-2012-results-volume-I.pdf>
- Oğuz, A. & Beldağ, A. (2015). Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(15), 667-680.
- Okvuran, A. (2003). Yaratıcı drama eğitimine katılma ve bazı demografik değişkenlerin dramaya yönelik tutumlara etkisi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 2(4), 225-240.
- Ormancı, Ü. & Şaşmaz-Ören, F. (2010). Dramanın ilköğretimde kullanılabilirliğine yönelik sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri: Demirci Eğitim Fakültesi örneği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 43(1), 165-191.

- Rances, J. N. (2005). *Student perceptions of improving comprehension through drama as compared to poetry and fiction in college English freshman composition courses*. Unpublished doctoral dissertation, Widener University, Chester, PA.
- Ritch, P. (1983). A good substitute for recess in winter: Some elementary classroom teacher's perceptions about creative drama: An informal report. *Children's Theatre Review*, 32(4), 3-8.
- Sağırılı, H. E. (2001). *İlköğretim 6. Sınıf fen bilgisi dersinde dramatisasyon yönteminin başarıya etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- San, İ. (2002). Eğitimde yaratıcı drama. Bulunduğu eser: Adıgüzel, H. Ö. (Ed.) *Yaratıcı drama* (ss.57-69). Ankara: Naturel Yayınevi.
- Stewig, J. W. (1984). Teachers' perception of creative drama in the elementary classroom. *Children's Theatre Review*, 33(2), 27-29.
- Tanriseven, I. & Aykaç, M. (2013). Üniversite öğrencilerinin yaratıcı dramının kişisel ve mesleki yaşantılarına katkısına ilişkin görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 329-348.
- Üstündağ, T. (1994). Günümüz eğitiminde dramının yeri. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 37, 7-10.
- Üstündağ, T. (1998). Vatandaşlık ve insan hakları eğitimi dersinin öğretiminde yaratıcı dramının erişiyeye ve derse yönelik öğrenci tutumlarına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 133-138.
- Yazar, A., Çelik, M. & Kök, M. (2007). Okulöncesi eğitimde yaratıcı dramının çocuğun gelişim alanlarına etkisi. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 15-21.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, S. (2013). Sosyal bilgiler öğretiminde bir yöntem olarak dramının kullanımına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(2), 123-145.

GENİŞ ÖZET

Fen eğitimi ile ilgili yapılan uluslararası sınavların sonuçlarına bakıldığında, Türkiye'nin oldukça düşük ortalama puanlara sahip olduğu görülmektedir. Dolayısıyla fen eğitiminde öğrencileri başarıya ulaştıracak yeni yöntemlerin kullanılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Buradan hareketle, bu çalışmada 2011-2012 öğretim yılında, Türkiye'nin farklı bölgelerinde bulunan üç üniversitenin Fen Bilgisi Öğretmenliği 4. sınıflarında öğrenim görmekte olan 60 fen bilgisi öğretmen adayının fen bilimleri dersinin drama yöntemi ile işlenmesine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaca uygun olarak olgubilim desenine başvurulmuş ve katılımcılara beş sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir.

Araştırmanın bulgularına göre, öğretmen adaylarının %55'i dramayı öğrenci merkezli, yaratıcılığı artıran ve öğrencinin kendini gösterme fırsatı bulduğu, yaparak-yaşayarak

öğrenmeyi sağlayan yöntem olarak tanımlamıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının %70'i dramanın fen eğitiminde kullanılması gereken etkili bir yöntem olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının yarısına yakın bir kısmı (%45) drama yöntemini uygulamada kendilerini yeterli gördüklerini belirtmişlerdir. Buna karşın, öğretmen adaylarının %35'i kendilerini bu konuda kısmen yeterli gördüklerini, %20'si ise kendilerini yeterli görmediklerini beyan etmişlerdir. Katılımcıların %55'i drama uygulanmasında karşılaşılabilecek problemlerin başında gürültünün ve öğrencilerin ilgi ve ciddiyet göstermemesini ifade etmişlerdir. Son olarak, öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu (%70) meslek hayatlarına başladıklarında drama yöntemini derslerinde kullanmayı düşündüklerini ve ayrıca drama yönteminin özellikle biyoloji konularına uygun olduğunu beyan etmişlerdir. Bu çalışmanın bulguları ile yapılmış olan benzer çalışmaların sonuçlarının birbiri ile paralellik gösterdiği görülmektedir.

Elde edilen bulgular ve ilgili alan yazın birlikte değerlendirildiğinde, öğretmen adaylarının dramayı derslerinde etkili bir şekilde uygulayabilme konusunda bir takım önyargılarının olduğu görülmektedir. Dolayısı ile öğretmen adaylarının üniversitede almakta oldukları drama konulu derslerde çalışmaya elverişli fiziki ortamlar, araç-gereç ve materyaller sağlandığı takdirde, bu konudaki öz yeterlik inançları ve güdülenmelerinin artacağı düşünülmektedir. Ayrıca araştırma sonuçlarından, öğretmen adaylarının bir kısmının drama yöntemini her konuya uyarlamada zorluklar yaşayacakları görülmektedir. Öğretmen adaylarının üniversitede almış oldukları drama ile ilgili derslerde fen bilimleri dersinin bütün konularında drama uygulamaları yapma fırsatı verilmesi, kendilerinin bu konudaki özgüvenlerini artıracakı görüşü alan yazındaki benzere çalışmaların sonuçları ile benzerlik göstermektedir.